

ct

Un castanyer, un ametller o un arbre que faci fruita

de
Laura Mihon

traduïda per
Cristina Cordero

(fragment en català)

A Milo i a Tete

DRAMATIS PERSONAE

MARE: setanta-tants

FILLA: trenta-molts

FILL: quaranta-pocs

PRIMER ESMORZAR

Una taula gran, i quatre cadires.

En una d'elles, la Mare es pren un cafè com si tingués tot el temps del món.

En un extrem, un parell de caixes de cartó de mudança.

Quan la mare s'acaba el cafè, porta un gerro amb flors que posa amb compte sobre la taula.

Col·loca plats petits i tasses. Coberts.

Un diari. El diari el canvia de lloc diverses vegades.

Un fruiter ple de fruita, que examina sense pressa. S'atura especialment en un préssec.

Un pa de pessic acabat de fer que fa olor de pa de pessic acabat de fer.

Torra pa i fa olor de pa torrat.

Fa més cafè. Fa olor de cafè.

La mare fa viatges amunt i avall, acabant de portar tot el que es podria desitjar per a un bon esmorzar.

La melmelada fa bona pinta. Fica un dit al pot i se'l llepa.

Apareix la Filla en un moment en què la Mare no hi és.

Es queda mirant la taula parada, en silenci.

FILLA

La primera mort que recordo, d'una persona pública, va ser la de Lady Di. La meva mare m'ho va explicar de camí a casa, després de l'escola. No me'n recordo amb quines paraules m'ho va dir ni per què. Pocs dies després va morir també la Mare Teresa de Calcuta. Vaig pensar: "Com és possible? És una onada de morts sense precedents? La gent es pot morir tan seguida, una darrere l'altra?" Tenia nou anys i percebia la mort com una cosa tan llunyana, improbable i singular que no podia passar dues vegades la mateixa setmana. Les dues figures es van quedar vinculades al meu cap, i durant un temps fins i tot les confonia, a la princesa i a la monja. Encara avui no puc sentir parlar d'una d'elles sense pensar automàticament en l'altra.

Quan tenia quinze anys es va morir un dels meus millors amics de la infància. Ell en tenia disset. El dia del seu funeral em va agafar mal de panxa. Vaig passar el matí tancada al bany vomitant, i no vaig anar a la cerimònia ni a l'enterrament.

Vaig descobrir que amb la mort es plora menys que amb el desamor. La mort no deixa espai per a recrear-s'hi, per les mirades malenconioses per la finestra ni per furgar-se la ferida, encara que tinguis quinze anys.

No he anat mai a un funeral.

Quan es va morir el pare de la meva mare jo no havia nascut. La següent va ser la mare del meu pare, jo tenia cinc anys. Em van deixar a casa d'una veïna. Només recordo que em va obligar a menjar lleties, i vaig acabar vomitant. El funeral de l'avi patern em va agafar presentant el meu projecte final de carrera. A Londres. Va ser una cosa sobtada. Em van dir que no calia que vingúes, que no valia la pena perdre una altra convocatòria i tornar a pagar la matrícula, que era caríssima. A la presentació vaig estar nerviosa, superada, vaig vomitar abans i després, però vaig aprovar.

La meva àvia favorita, la mare de la mare, va morir mentre jo estava en un retir d'ayahuasca a Tailàndia, amb el mòbil apagat. Mentre la meva àvia es moria jo estava tirant bilis en una galleda i compartint records de la meva infància amb un arbust. Vaig saber-ho una setmana més tard.

Només he vist funerals a les pel·lícules.

La mort del meu pare encara no l'he plorada. M'ho va explicar el meu germà per telèfon. Em vaig tancar al bany de l'aeroport durant una hora, sense treure'm la motxilla. Vaig vomitar el sandvitx fastigós i caríssim que m'acabava de cruspir. Després em vaig rentar la cara, em vaig esbandir la boca i vaig intentar canviar els meus bitllets. Ho vaig intentar de debò. Estava lluny, a punt d'anar-me'n més lluny encara. Estava posposant la tornada a casa, fingia creure que tot estava més o menys bé. La meva mare volia protegir-me i jo em vaig comportar com una nena. La nena que sempre seré per a ella. Em vaig passar el funeral del meu pare anant d'una finestreta a una altra i barallant-me amb tot el personal de l'aeroport. Hi penso molt, però fa temps que he deixat d'intentar plorar-lo, perquè simplement no em surt.

A funerals menors, com els anomeno jo, em nego a anar-hi: veïnes, familiars d'amigues, ties segones. Després d'haver-me perdut el del meu pare, el dels meus avis, el del meu millor amic, el de Lady Di i el de la Mare Teresa, no em semblaria bé.

Avui, el meu amic de la infància continua sent més gran que jo. No me l'imagino com un noi de disset anys sinó com l'home de trenta-molts que seria ara. El meu pare, però, continua tenint-ne seixanta-cinc i segueix sense jubilar-se.

La filla fa una volta a la taula mirant-ho tot.

Un dia vaig descobrir amb sorpresa que allò de l'esmorzar continental no era una cosa que s'havia inventat la meva mare. Per què es dirà així? De petita era el meu segon esmorzar preferit. El primer era gelat, però això passava molt poquetes vegades.

Se sent soroll a la cuina.

Tant de bo pogués estar sola en aquesta taula una estona.

La filla s'asseu i se serveix cafè. Està una estona sola i se'l beu com si se li acabés el temps.

Apareix la Mare amb més pa torrat. Li fa a la Filla un petó que no s'espera.

La Filla comença a esmorzar i la Mare va i ve.

Apareix el Fill. Va en pijama. Li desordena els cabells a la seva germana.

FILL

Esmorzar continental!

La Mare agafa la cara al Fill. Sembla que li farà un petó, però li treu una lleganya.

FILL

Fa bona olor. A aquesta hora la llum cau directa sobre la taula, fixeuvos. Quina abundància de taula, mare. Crec que començaré amb una mica de fruita. Al final és el que millor cau encara que no sigui el que més ve de gust. M'asseuré aquí, al costat de la meva germana. Aquestes cadires no estan gens malament. Les has canviat, no? Eren d'un altre color. No sé si agafar plàtan o taronja. El préssec està massa tou. Provaré amb el plàtan, però abans una mica de cafè. Les mateixes tasses de sempre. *(A la seva germana)* Has vist? De tant en tant se'n trenca alguna, però, no sé com, sembla que continuen estant-hi totes. Aquest diari no és d'avui.

FILLA

Seu, mare.

MARE

Ja he pres cafè.

FILL

Els plàtans estan verds, hauria d'haver agafat una taronja, però ara ja l'he obert, així que me l'hauré de menjar. Si no, demà estarà negre, seguirà verd, però a sobre s'haurà posat negre, és a dir, estarà encara pitjor que avui i caldrà llençar-lo.

FILLA

(A la seva mare) T'asseuràs?

FILL

Els sostres d'aquesta casa són molt alts. Fan sensació d'espai. Ens hem acostumat massa als sostres baixets.

La mare no s'asseu.

FILLA

I bé?

MARE

Com heu dormit?

FILL

No estic segur d'haver dormit.

MARE

Et vaig dir que dormissis al meu llit, aquella habitació/

FILL

No és pel llit. Ja fa un temps que estic així. Em venia de gust dormir a la meva habitació, de més jovenet dormia d'una tirada. Vaig pensar que quedaria una mica d'aquella energia i m'ajudaria a dormir, però què va. Crec que no he dormit res.

FILLA

Mare, tot bé?

MARE

Tot bé.

FILLA

Aleshores?

MARE

Aleshores què?

FILL

No hi ha sal?

La Mare se'n va per sal.

Estàs guapa. Tens cara de cansada, crec que és per les bosses als ulls, o pels cabells. Què et passa als cabells?

FILLA

Res, no ho sé, què em passa?

FILL

No te'ls has tallat?

FILLA

No.

FILL

T'han crescut, doncs.

La Mare torna amb el saler. Fica de nou un dit al pot de mermelada i se'l llepa. Els fills es miren entre ells.

MARE

Després te'ls tallo una mica.

FILLA

Mare, per què som aquí?

MARE

Cal una raó per a/

FILLA

No és que hagi de passar alguna cosa dolenta, però t'has posat una mica insistent, i crec que passa alguna cosa.

MARE

No passa res.

Silenci

És per l'habitació del pare.

FILLA

La buidaràs? Ja era hora.

MARE

Al seu dia vaig començar a classificar, però ja sabeu que hi ha moltes/

FILLA

No cal classificar, cal llençar. Quina mania la seva. No va pensar ni un moment en tota la feina que deixaria enrere.

FILL

La gent no pensa que es morirà abans d'ordenar els seus calaixos.

MARE

Potser voleu quedar-vos alguna cosa, hi ha coses molt tontes, però d'altres podrien/

FILL

No tens el diari d'avui?

MARE

No. Moltes coses no són seves. He tret aquesta caixa, per si hi ha alguna cosa que us agradaria/

FILLA

Hauries d'haver fet aquesta neteja fa molt de temps.

*El Fill agafa grans de raïm i els llança cap amunt perquè li caiguin a la boca.
S'acosta a una de les caixes i mira a dins.*

MARE

Hi ha el batí de seda de l'avi, fixa't quin color granat.

FILL

(Treu una càmera de fotos antiga) Funciona?

MARE

Sí, l'he fet servir.

FILL

Per què?

MARE

Era d'una cosina del pare. N'hi ha una més antiga encara, de/

FILLA

Guardava tot de tot el món, quina mania.

FILL

Com és?

MARE

És el collaret de la gata.

FILLA

De la Mika?

FILL

Per cert, he somiat una cosa raríssima. Això és casolà?

MARE

Sí, és un pa de pessic de/

FILL

El provarem, llavors, té un color molt atractiu, dauradet. No me'n tallaré gaire, només un trosset fi. Està molt tendre, es talla molt bé. Fa olor de canyella. M'encanta el menjar de debò. Feia temps que no en feies un, no?

MARE

Gairebé cada setmana en faig un.

FILLA

Què més hi ha?

MARE

Hi ha els quadernets. El pare va dir que eren per a tu.

FILLA

Els quadernets? Per mi? Per què?

MARE

Perquè ets la que escriu, i suposo que/

FILLA

Ja no escric.

Silenci.

La mare beu suc directament de la gerra.

FILL

Aquesta casa és força silenciosa i la llum a aquesta hora és intensa. Encara que l'aire està una mica viciat, que no obres les finestres, mare? No dic que faci mala olor, però sembla un aire respirat ja diverses vegades. Us explico el que he somiat?

FILLA

Deixa'm el diari. Mare, com estàs?

MARE

Bé, bé, a veure/

FILL

He somiat en la casa del poble, però no era la casa del poble.

FILLA

Els somnis dels altres no interessen a ningú.

FILL

T'interessa més un diari de fa mesos?

FILLA

No és d'avui?

MARE

Què has somiat?

FILLA

És de l'any passat! Mare, no comencis a guardar tu també.

MARE

Em va agradar aquest diari. Hi ha una notícia que/

FILL

“Em va agradar aquest diari”, diu. Com si fos un llibre. “Te’l recomano” (*riu*) Crec que em faig un altre cafè.

FILLA

Jo també en vull un altre.

*La Mare li passa la pàgina del diari a la Filla, però aquesta el deixa de banda.
La mare li mira els cabells, se'ls recol·loca, els toqueteja, observa les puntes.*

MARE

Què passava al somni?

FILL

Hi havia aigua.

FILLA

No deies que no havies dormit?

FILL

He dit que no sabia si havia dormit.

MARE

Sortia la casa?

FILLA

Per què no parlem d'una altra cosa?

FILL

He somniat que s'inundava el jardí de la casa del poble, només que no era la casa del poble, era un lloc diferent, però era la casa del poble, i el jardí s'inundava sencer i l'aigua pujava per la façana, i nosaltres érem petits, de mida, no d'edat, i ens banyàvem com si tot fos molt normal. També hi havia la Mika, que sabia nedar, i passaven més coses, però ja no me'n recordo. Què se n'haurà fet, d'aquella casa??

MARE

Res. Continua igual.

La Mare picoteja un trosset del pa de pessic i se'l menja.

FILLA

Com ho saps?

MARE

Perquè la vaig veure.

FILLA

Vas anar a la casa?

MARE

Sí.

FILLA

Per què?

MARE

Per veure-la.

FILLA

I per què volies veure-la? L'han comprada?

MARE

No. Segueix buida. El poble sencer està pràcticament buit.

FILLA

Llavors, per què hi vas anar?

MARE

No ho sé, em venia de gust veure-la i/

FILLA

No hauries de conduir tant tu sola.

FILL

Com saps que hi va anar sola?

FILLA

Vas anar amb ella?

FILL

No.

MARE

Vaig anar-hi sola.

FILLA

No hauries de conduir tant. No començaràs una altra vegada amb la cantarella de la casa, no? Tu mateixa ho has dit, no hi queda ningú. Al final ni tan sols hi anàvem nosaltres. No entenc per què tanta obsessió amb aquella casa.

FILL

Deixa-la en pau.

FILLA

Aquella casa no li fa bé.

FILL

No li fa bé perquè ja no és seva. Si fos seva no seria una obsessió, simplement seria casa seva.

FILLA

No sé per què treus el tema.

FILL

Jo no he tret cap tema.

MARE

Filla, no has menjat fruita/

FILLA

“He somiat en la casa del poble”.

FILL

No puc triar els somnis.

FILLA

Però pots no donar-nos la llauna amb ells. A mi també em fa pena. No em miris així.

FILL

Així com?

FILLA

No va ser culpa meva.

FILL

Ja ho sé.

FILLA

Ni tan sols va ser idea meva.

MARE

Menja't una taronja.

Silenci.

FILL

Sí, menja't una taronja, es veuen maques, encara que no sigui temporada. Jo no menjaré res més. Cal deixar espai per el que vingui. Què més has guardat, Mare? (*Mira*) Una caixa de cigars. Els cigars caduquen?

MARE

A la caixa de cigars en realitat no n'hi/

FILL

La col·lecció de vinils! N'hi ha molts. Hi són tots?

FILLA

Hem de ser eficients, no em puc quedar molt de temps.

FILL

Jo tampoc, em toca el nen.

MARE

Quedeu-vos almenys una nit més. No m'ho puc menjar tot/

FILL

Estan plens de pols. Els hi faré una ullada, funciona el tocadiscos, oi? Pitjaré el botó. Sembla que funciona, s'encén la llumeta i gira. M'encanta quan les coses funcionen de debò. A veure què tenim per aquí. Me'n recordo d'aquests noms, crec que me'n recordo de gairebé tots. El pare només escoltava gent morta.

MARE

Al seu dia eren vius.

Silenci

FILLA

I tu com estàs, Mare?

MARE

De moment, viva també.

FILLA

Per què tot això ara?

FILL

Els d'aquesta caixa de qui són?

MARE

Del pare, també.

FILL

Són d'electrònica. El pare els escoltava?

MARE

I tant.

FILL

No m'imagino el pare escoltant electrònica.

MARE

Aquests no te'ls enduguis.

FILL

Per què?

MARE

Perquè m'agraden.

FILL

Els d'electrònica?

MARE

Sí.

FILL

(pausa) Posaré un dels antics, a veure que tal.

El Fill escull un vinil i el posa.

Sona una cançó. L'escolten una estona.